

Nadporučík let. Antonín Mikolášek:

Vyhovuje dvoumístník?

Dosti let již uplynulo od světové války, která přinesla plné uznání a vynikající místo letectvu; před touto válkou a v prvním roce jejího trvání se pohlíželo na ně ještě s nedůvěrou a byly mu svěřovány jen úkoly významu podřadného.

Povšimněme si pokroku letectva od skončení světové války do dnešního dne.

Aerodynamickým propracováním a použitím silných motorů z vynikajícího lehkého materiálu zvýšila se značně rychlost, stoupavost, do-
stup, dolet a únosnost moderních letounů. Životní doba a spolehlivost
draků i motorů jsou značné. Zmizela pestrost typů jednotlivých druhů
letounů, což velice usnadňuje výrobu i zásobování. Dokonalé avigační
přístroje s radiovými stanicemi za spolupráce letecké povětrnostní služby
umožňují provádět lety za noci i mlhy. Byl rozřešen i problém přistání
v mlze. Letci je dána možnost radiotelefonického spojení se zemí i s jiným
letounem. Moderní fotografický materiál dovoluje pořizování ostrých
snímků z jakékoliv výšky a přesné vyhodnocení jich, jakož i použití
k účelům mapovacím. Pomocí letounů jsou v nepřátelském týlu vysazová-
ny útočné oddíly a agenti a je prováděno zásobování odříznutých
oddílů proviantem a střelivem. Obtíž zásahu vitální části nepřátelského
letounu střelou z kulometu byla odstraněna zavedením kanonů s výbuš-
nými střelami do palebné výzbroje letounu. Dřívější zasazení letectva
bez ohledu na pozemní operace bylo nahrazeno použitím letectva v sou-
ladu s nimi. Letectvo nepůsobí již roztříštěně, nýbrž mocným, soustře-
děným úderem. Působí ničivě na průmysl i dopravu a podlamuje mo-
rálku armády i civilního obyvatelstva v celé hloubce nepřátelského
území. Proti bývalé bezradnosti dovede moderní velitel použít svého
letectva na pravém místě, včas a správně, znaje dobře jeho možnosti.
Význam této mladé zbraně neustále stoupá. Podle hlasů některých na
slovo vzatých odborníků bude to dokonce samostatně operující letecká
armáda, která způsobí rozhodnutí v příští válce.

Všimněme si hlavních úkolů letectva podle pořadí jejich důležitosti:

- a) přinášet zprávy z nepřátelského území a pracovat spolu s pěchotou a dělostřelectvem,
- b) zabránit zpravodajské činnosti nepřátelského letectva a balonů,
- c) útočit na cíle v blízkosti fronty i daleko za ní,
- d) zabránit útokům nepřátelského letectva na naše pozemní vojsko a důležité objekty,
- e) ničit nepřátelské letectvo.

Úkoly b) a d) vykonává stíhací letectvo za spolupráce s jinými aktivními prostředky OPL. Lze ho tedy stěží použít pro jiné úkoly. Přes to však je požadována jeho ochrana proti nepřátelskému letectvu stíhacímu, které zabraňuje zpravodajskému letectvu při úkolu a) a bombardovacímu při úkolu c) a e).

Znáznáme si, jaká je dnes situace, když zpravodajský letoun je za provádění svého úkolu napaden jen dvoučlenným rojem stíhačů. Prvním důsledkem je znemožnění další činnosti, poněvadž pozorovatel se musí bránit střelbou. I když se mu podaří udržet protivníky v takové vzdálenosti, že jejich střelba není účinná, přece je nucen k návratu na

své území. I když není zpravodajský letoun sestřelen, zabráněním jeho činnosti splnilo nepřátelské stíhací letectvo svůj úkol.

To je však případ nejpriznivější. Vžijme se do postavení pozorovatele za jeho činnosti nad frontou nebo za ní. Buď bude úzkostlivě dbát toho, aby nebyl napaden, takže téměř celou svou pozornost soustředí na střežení oblohy a výsledky jeho pozemního pozorování budou ovšem velmi kusé a málo přesné, nebo se bude příliš svědomitě věnovat pozemní situaci, takže nevědomky zanedbá střežení oblohy. Stává se pak snadnou kořistí nepřátelského stíhacího letectva, které všemožně vyhledává možnost nečekaného náhlého útoku s překvapením. Takový útok je obvykle úspěšný již po prvních ranách, protože stíhač zahájí skoro jistou střelbu až z nejmenší vzdálenosti. Rozdělí-li pozorovatel svou pozornost stejným dílem na pozorování vzdušné i pozemní, bude každé z nich méněcenné.

Uvědomme si jen podrobnosti práce pozorovatele: orientace, signály raketovou pistolí, psaní hlášení a kreslení náčrtu, obsluha radiové stanice, fotografování a výměna desek. K tomu přistupuje přeplnění místa pozorovatele a spojené s tím nepohodlí. Přerušení některé činnosti za nebezpečí, uchopení kulometu a zamíření trvá určitou chvíli, která může být osudná. Vědomím pozorovatele, že zatím co on střílí na protivníka útočícího shora, útočí jiný beztréstně zdola a naopak, trpí velmi jeho bojový duch a jeho střelba je méně přesná. Přispívá k tomu i únavná manipulace s kulometem, má-li přenést palbu na nejnebezpečnějšího protivníka, rychlý úbytek střeliva a nebezpečné okamžiky při výměně zásobníku kulometu.

I když pozorovatel při provádění určitého úkolu není nucen překročit frontu, není zbaven nebezpečí útoku nepřátelského stíhacího letectva. Může být napaden i ze směru od vlastního týlu, odkud útok nejméně očekává.

Námítka, že se o střežení oblohy stará pilot, anebo že aspoň pomáhá v tom pozorovateli, není plně opodstatněna; neboť výhled pilota je velmi omezen jeho malou pohyblivostí a konstrukcí letounu, který má vždy dosti velké hluché prostory.

Jakým způsobem ulehčujeme pozorovateli v jeho pramálo záviděníhodné situaci? Posíláme ho na frontu tehdy, když tam je naše stíhací letectvo, které mu tak poskytuje nepřímou ochranu. Při zvlášť nebezpečném úkolu dáváme mu doprovod stíhacích letounů, takže je pod jejich přímou ochranou, nebo zpravodajské letouny svým letem v roji provádějí průzkum násilný.

Přímá ochrana stíhacím letectvem má velké nevýhody. Doprovodné stíhací letouny jsou zbaveny své manévrovací volnosti, což je velmi nebezpečné pro boj s nepřátelskými stíhači. Již při hrozícím útoku musí se k nepříteli obrátit čelem, takže se vlastně ihned vzdálí od chráněného letounu, zvláště při ohrožení zezadu. Letoun je pak rázem bez ochrany. Tato trnnost při vyčkávaní nepřátelského útoku má velmi zhoubný vliv na morálku stíhacích pilotů a podlamuje jejich útočného ducha. Velkou váhu má však i ta okolnost, že doprovodem je stíhací letectvo vyňato z provádění jiných důležitých úkolů.

Za nepřímé ochrany stíhacím letectvem je vždy možno několika odvážným nepřátelským stíhacím pilotům přiblížit se nepozorovatelně k zpravodajskému letounu a napadnout jej.

Násilný průzkum zdá se být nejvýhodnější, ale palebná síla není pro obranu dostatečná.

U pozorovatele dojde tedy nakonec vždy k zjevům shora dotčeným.

Lehké bombardovací letectvo má možnost chránit se svou sestavou. Letectvo stíhací mu pouze usnadní přelet fronty při cestě tam i zpět. Doprovod poskytuje zcela výjimečně. I bombardovací letouny mají však nedostatečnou obranu palbou. K tomu přistupuje nevýhoda, že pumy nemůže svrhnout i pilot.

Je-li na bombardovací skupinu útočeno nepřátelským stíhacím letectvem až do okamžiku, kdy mají být svrženy pumy, bude pravděpodobně výsledek bombardování zcela neúměrný utrpeným ztrátám. Pozorovatelé, plně zaměstnaní bojem, nevidí znamení vedoucího pozorovatele k svržení pum, protože se musí bránit střelbou ze svých kulometů. Mimo to i jakost zamíření vedoucího pozorovatele bude často pochybná, když si uvědomí, že jeho letoun je bez obrany.

Jak umožníme našemu letectvu zpravodajskému a bombardovacímu provádění jejich nebezpečných úkolů, aby se pozvedla úroveň výsledků za ztrát co možná nejmenších a aby bylo stíhací letectvo uvolněno k provádění jiných úkolů?

Jediné východisko vidím v zavedení trojmístníků. Důležitou věcí je konstrukce letounu. Pro zmenšení hluchých prostorů pozorování a střelby je nejvýhodnější jednoplošník. Vodorovnou ocasní plochu a výškové kormidlo je třeba umístit výše, asi v úrovni očí posádky. Svislá ocasní plocha a stranové kormidlo má být pod nimi. Pořadí posádky by bylo: pilot, pozorovatel, střelec. Dvumotorový letoun, u kterého by měl pozorovatel sedící vpředu možnost střelby vpřed, není nutný, protože útok nepřátelských stíhačů zepředu lze velmi těžko provést, obvykle jen po prvé, a dá se mu zabránit pouhým vybočením letounu. Mimo to křídlo letounu zakrývá pozorovateli velký prostor pro střelbu vzad, odkud budou útoky nejčastější.

Střelec by měl mít druhý kulomet u podlahy letounu, aby mohl střilet i pod letoun dozadu. Aby tam dobře viděl, bylo by výhodné, kdyby celý spodek trupu za jeho sedadlem byl z průhledného materiálu. K usnadnění fotografování a bombardování měl by mít pozorovatel i pilot v podlaze okénko. Pilot střeží oblohu směrem vpřed, střelec vzad, a proto sedí zády do směru letu.

U zpravodajského letectva je pak pozorovateli umožněno věnovat se plně pozorování pozemní situace bez obav z překvapení nepřítelem. Při napadení brání se letoun palbou střelce i pozorovatele, což umožňuje pilot manévrováním. Nebude pak nutno přidělovat doprovod stíhacím letectvem. Zvlášť nebezpečné úkoly lze provést průzkumem násilným.

U bombardovacího letectva se palebná síla skupiny značně zvýší. Bude umožněno přesné zamíření na cíl a hromadné shození pum. Pro případ, že pozorovatel je zaměstnán bojem, musí i pilot mít možnost shození pum na znamení pozorovatele vedoucího letounu. Je nutno, aby bombardovací roj měl nejméně 7 letounů, aby nepřátelské stíhací letectvo nemohlo soustředit útoky na některý letoun a dosáhnout tak palebné převahy a aby mezera po sestřeleném letounu mohla být ihned vyplněna. Aby nemohly být ani roje vydány postupně soustředěnému útoku, musí být v proudu i ve srazu vždy dva roje vedle sebe, aby se mohly navzájem podporovat palbou. Sestavy se všemi roji v proudu

nesmí být proto používáno, vyjma od východiska útoku. V palbě DPL. se zvětší mezery mezi roji i letouny. Před útokem nepřátelského stíhacího letectva se roje a letouny více semknou.

Zavedení trojmístníků u zpravodajského a bombardovacího letectva má tedy tyto výhody:

- a) zlepšení úrovně výsledků při činnosti zpravodajské a při bombardování,
- b) zvýšení morálky posádek,
- c) zmenšení ztrát,
- d) uvolnění veškerého stíhacího letectva pro úkoly útočné, které jediné vyhovují jeho útočnému duchu.

Myslím, že všichni pozorovatelé i stíhací piloti by uvítali takovéto řešení s radostí.

Major děl. František Schneider, dipl. inž. ESE:

Několik poznámek o německém dělostřelectvu proti letadlům.

(Dokončení.)

DPL. v útoku.

Jednotky DPL. chrání především rozčlenění útočných sil a zasazení dělostřelectva. Dále jim přísluší podporovat vlastní vzdušné pozorování.

Jednotlivé baterie DPL. nutno umístit co nejvíce vpředu, aby bylo možno postřelovat nepřátelské letouny na velké dálky před vlastní přední linií.

Byla-li nepřátelská linie prolomena, je třeba zabezpečit včas toto místo proti nepřátelskému leteckému pozorování a útoku (čl. 342).

DPL. v obraně.

Během přibližování nepřítele přísluší DPL. zabránit nepřátelskému leteckému pozorování. K tomu účelu je potřebí, aby části DPL. byly předsunuty co nejdále dopředu, po případě před pásmo odporu.

V okamžiku, kdy nepřítel zasazuje dělostřelectvo, nutno soustředit prostředky DPL. tak, aby byl chráněn prostor vlastního dělostřelectva a zajištěno nerušené zásobování střelivem.

Před samým útokem a během něho třeba chránit mimo dělostřelectvo i zálohy. Byl-li zjištěn směr hlavního úsilí nepřátelského útoku, je třeba přeložit těžiště vzdušné obrany do tohoto prostoru. Na místa, kde lze očekávat útoky s malých výšek, je třeba předsunout baterie lehkého DPL. nebo kulometry p. 1. (čl. 470).

Během ústupového boje je hlavním úkolem DPL. rušit nepřátelské vzdušné pozorování; obrana proti útokům ustupuje na druhé místo.

Výjimečně může být užito DPL. ke klamání nepřítele (čl. 500).

Sluší podotknout, že k splnění vyjmenovaných úkolů třeba početného, silného a velmi pohyblivého systému DPL.

Z úkolu plyne dále, že decentralisace velení OPL., organisované v rámci armády, je nutné; je ovšem třeba při těchto decentralisačních